

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra. I kor. Egy óra. I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 "

Felelős szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

A csodaszer és a debreceni kórház

Debreczen, július 19.

Az „Ehrlich Hata 606” nevű csodaszer áldásos hatását még nem élvezhetik a debreczeni betegek, de máris teli vannak hálával a városi kórház vezetősége iránt és boldog reménységgel, fél gyógyulást jelentő bizakodással várják azt a napot, amikor a világhírű professzor beváltja ígéretét. Az a levelezés, melyet Horváth Károly dr. főorvos Ehrlich tanárral folytatott, ekes bizonyossága annak, hogy a kórház vezetősége hivatása magaslatán áll, gondos figyelemmel kíséri az orvosi tudomány fejlődését és igyekszik annak vívmányait minél előbb a kezelésére bizott betegek javára fordítani. Annál inkább megdöbbenének azok a nehézségek, amelyekkel ez a vezetőség küzdeni kénytelen, hogy hivatását ne csak átérezze, hanem azt betölteni is képes legyen.

Mert ha valami, úgy ez a most nyilvánosságra jutott levelezés mutatja leginkább, micsoda eredményeket tudna elérni a debreczeni kórház, milyen jótékony működést fejthetne ki a város közegészségügyének szolgálatában, ha rendelkezésére állnának a szükséges eszközök. Ha volna egy tágas, modernül

főlszerelt közkórház. Az „Ehrlich Hata 606” iránt való lelkiismeretes érdeklődés minden kétséget eloszlat a kórház vezetőségének oly sok körben és annyiszor félreértett intenciói felől és napnál világosabban igazolja, hogy nem a vezetésben van a hiba, hogy azok a panaszok, amelyeket uton-útfélen hangoztatnak a debreczeni kórház ellen, nem irányulhatnak a vezetőség, a kórházban működő orvosok ellen, hanem egyesegyedül azokat a mizeriális állapotokat kell, hogy illessék, amelyek évek, sőt mondhatni évtizedek óta uralkodnak Debreczen város közkórházában s amelyeknek nyomasztó hatásait az ott működő orvosok talán éppen úgy érzik, mint a gyógykezelésre szoruló betegek.

A közkórház átalakítási ügyére nem lehet ráfogni, hogy lomtarba helyezték, sőt ellenkezőleg, azt tapasztaljuk, hogy állandóan napirenden van. De egyéb nem is történik ezzel a nagyfontosságú kérdéssel, mint, hogy a napirenden tartják. Ezzel pedig nem szűnnek meg a mizeriális állapotok, annyi beteget nem lehet fölvenni a kórházba, amennyit kellene s a kórház nem teljesítheti misszióját. Pedig nem tudjuk belátni, miért merül ki az illetékes köröknek a kórház kérdésében való összes tevékenysége abban, hogy az ügyet napirenden tartják, ma megszavaznak az át-

alakításra egy nagyobb summát, egy esztendő múlva elkészítetik a terveket, két év múlva felülvizsgálják a költségvetést, holott a kórházat már tíz esztendővel ezelőtt át kellett volna alakítani, sőt talán már akkor is késtünk volna. Miért kell esztendőknél eltelni, amíg Debrecennek tágas, modern kórháza lesz?

A közönség túlnyomó része természetesen nem tudja, hol van a forrása a bajnak s a türethetetlen állapotok miatt a kórházat, meg az orvosokat szidja: mért utasítják el a betegeket? mért mondják nekik, hogy nincs hely a kórházban? ha pedig felveszik őket: mért zsufolnak össze annyi embert egy szobában? A szidás jogosult, csak a címzés téves. Az „Ehrlich Hata 606” körül folytatott levelezés után a közönség tudni fogja a helyes címet.

A király uti programja. Bécsből táviratozzák; A király szeptember elején Ischlből visszatér Bécsbe, ahol 10 én részt vesz az Erzsébet királyné halálának évfordulójára rendezett gyászmisén. Szeptember 13., 14. és 15. napjain részt vesz a nagy hadgyakorlatokon, ahonnan ismét visszatér Bécsbe. Szeptember második felében fogadja az angol küldöttséget, a mely György király trónralépésére vonatkozó jegyzéket mutatja be. 20. és 21-én Vilmos császár látogatását fogadja. Októberre pedig a belga király látogatását várja.

Az író ur szerelmi játéka.

Irta: Vértessy Gyula.

A kis Gráner Irén szívébe csalóka fény sugar tévedt akkor éjszaka. Abba a szegény, árva szívébe, mely mindekkoráig homályban, ködben leledzett.

Nem is hitte volna soha, hogy valaha még ragyogni is fog odabent valami; úgy, mint a többi fiatal leány szívében, azoknak a szívében, akik sugármagasak, szépek, pirosarouak, domborumellűek és ruganyos-husuaak, nem olyan ványadtak, mint ő.

Es ime rászállott a napsugár erre a szomorú szívre is. Milyen igazságos is az isten; senkiről se feledkezik meg; aki jó, tiszta, mindenkinél juttat a földi boldogságból, ha keveset is, ha későn is, de juttat.

Neki is kissé későn, de nem keveset, sokat, nagyon sokat juttatott, annyit, hogy elég lesz egy egész életre.

Tulajdonképpen az egész dolog úgy tűnt fel előtte, mint valami nagyon szép álom. (Az is volt, mert fel kellett szegénynek belőle ébredni.) Mi is lehetett volna álmónál egyéb, hogy azon a tündéri nyári mulatságon Cseley Tihámér író ur neki kurizáljon egész éjjel.

Az a felkapott, szép deli legény, akiről eddig ő álmodni se mert volna; a fiatal kora mellett is máris híres író, akinek az

írásait csak úgy habzsolták a leányok, asszonyok.

Az asszonynepek bomlottak ezekért a tárcákért, melyekben az író ur sok raffinériával vegyítette össze a nyers, durva érzékiséget a tiszta, fehér eszmények után való szentimentális sóvárgásokkal.

A kriikusok azt mondák rá, hogy kiforratlan tehetség, aki még maga sem tudja, hogy mi akar; az írópajtásai pedig, akik irigykedtek rá (a vének és a csunya) azt vetették a szemére, hogy nagyon is tudja, mit akar.

— Azt akarja, hogy az írásai révén szeretőket kerítsen magának. Nála az író feladata, hogy szeretőket kerítsen neki, az embernek. Ha nem bolondulna a szaknya után, nem is írna! Az írás nála nem cél, de eszköz; a hódítás tetszetős, de aljas eszköze.

Hát ez az ur foglalkozott azon a majálison a csunya, kis beesett mellű, vézna Gráner Irénkével.

Osszeveszett az asszonyszeretőjével, a szép Bánfaynéval, ezzel a vad, buja asszonnyal, aki érzékiségével kezdett már az író urnak terhére lenni (persze nem mindig, csak néha, a spleén és blazirtság fáradt óráiban) és bosszantásul elkezdett játszani a leánnyal.

Kiszemelte a legesunyábbat s azzal bosszantotta. A táncait mind elkérte, vele

sétált szünet alatt s vacsorázni is odatelepedett a Gráner papa asztalához.

— Már a pezsgőnél tartottak. Gráner papa az illusztris gavallér tiszteletére ugyancsak bontatta a Pomeryket és Tihámér ur ugyancsak ütötte a vasat a leány mellett.

A leány szeplős arca kigyult, lapos mellének aig kidomborodó körvonala hullámosan emelkedett s fakó ajkait kipirosította a belső forróság, míg lopva rátekintett a szép beszélő férfire.

— Csak nézzen rám, oly jól esik, mikor ilyen tekintet pihen rajtam. Mintha végigsimogatná bübös lejjemet, bűnös arcomat.

A leány ijedten kapta le róla a tekintetét, de a férfi tovább beszélt lassu suttozó hangon. Ahogy a színházakban szoktak sutogni a szerelmes színészek. Nem öntudatosan utánozta őket, öntudatlanul. A sok színházbajlás után ráragadtak a pózoló kifejezések, a csinált tekintetek.

Talán nem is volt ez utánzás, csak átérzett szükségesség. Érezte, hogy a színpadi fogásoknak van hatásuk az életben is, hát alkalmazta őket.

Nem volt ő se rosszabb a többi egészségesvéru fiatallemnél, akinek a fiatalág majdnem egyet jelent a bujasággal s akik mind éppugy vágytak a bűnre, mint ő, csak hogy azok gyávábbak, vagy ostobábbak voltak, mint ő s többnyire a vá-

Műjéggyár.

Vendéglősök, hentesek és mészárosok műjéggyár R. T. értesíti a közönséget a mai naptól nem részvényeseknek is a jég ára táblánként 26 fillérért árusítja házhöz szállítva. Telefon szám 820.

Két válasz a néppártnak.

A képviselőház ülése.

A legutolsó üléseken elhangzott kirohanásokra ma két oldalról is megkaptak a feleletet a néppárt. Előbb a pártönkivüli Béla Henrik, később a munkapárti Richter János foglalkozott különösen Szmracsányi György beszédével és állításaival. Az ülést azután két ellenzéki szónok huzta ki, hogy ezzel azután be is fejeződjék a hosszúra nyúlt fölrati vitának remélhetőleg utolsó előtti napja.

Részletes tudósításunk a mai ülésről itt következik:

Berzeviczy Albert elnök egynegyed tizenegykor megnyitja az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Ezután áttérnek a válaszfelirat javaslat tárgyalására.

A trencsényi főispán.

Béla Henrik: Nem ért egyet Bánffyval abban, hogy a felirati vita felesleges. A felirati vita kapcsán támadt vita nagy hatással van az ország hangulatára. Az elhangzott beszédek és feliratok közül csak a Tisza István gróf beszédében és Apponyi Albert gróf javaslatában talált figyelemreméltó vezérmotívumokat. A többiek felszólalása kimerült a választási visszaélések felsorolásában. Erre a tere pedig nem követi az előtte szólókat. Csapán a Szmracsányi által tegnap elmondottakra reflektál és tiltakozik az ellen, mintha a trencsényi megyei tisztviselők a választások alatt terrorizálták volna a népet a kormány jelöltjei érdekében. Isméri a vármegye tisztviselőit és valamennyit kifogástalannak tartja. Nemzeti missziót végeznek mindannyian, ezen a nemzetiségi vidéken. (Helyeslés a munkapárton.)

Nadányi Gyula: Béla Henrikkel szemben a választási visszaéléssel kíván foglalkozni. Visszautasítja Várady Zsigmondnak azt az állítását, hogy a választási visszaélés uri bűn. Ez nem uri bűn, csak egyes uraknak a bűne, akik visszaélésekre szövetkeztek. Több választási botrány történetét mondja el. Elfogadja az Apponyi Albert gróf által előterjesztett felirati javaslatot.

gyaknál maradtak a tisztességes nőekkel szemben.

Ó nem marad! Ment a maga útján, a maga erős szerelmi céljai felé. Ezt az utját nem is titkolgatta. Most is arról beszélt Irénnek.

— Az én elméletem: kiélvezni az életet. Okos, de aljas. És sokszor úgy utálom is magam érte. Ilyenkor olyan vágyam lenne golyót kergetni az én üres, léha szivembe, mely nem érdemel egyebet. Mert ilyenkor azt sejttem, hogy az élet igazi, nagy gyönyörében: a mindenható, tiszta, felséges szerelemben sose lesz részem. Csupa léha viszony, üres kaland és sehol egy tiszta szív, mely értlem dobogna.

A férfi keze a leány kezéhez ért s kis csontos keze nem sokára ott vergődött a férfi izmos kezében.

— Ha eszembe jut, hogy egy ilyen édes, tiszta leány, mint maga, soha se fog engem szeretni.

Láng borítja el a leány arcát. Hát csakugyan vagyódnék ez az imádott férfi az ő szerelmére? Hát hozzá beszél így ez a férfi; hozzá, aki eddig gyöngéd, szerelmes szót sose hallott senkitől. Nem, nem lehet ez valóság! Hazudik ez neki. S végtelen fájdalom fogja el a szívet s a szemé telefut könnyel.

— Miért beszél nekem ilyeneket? Bo londdák akar tenni, hogy boldoggá tegyen.

Újabb lecke a néppártnak.

Richter Alajos Szmracsányi György tegnapi beszédére reflektál és ennek kapcsán erősen támadja a néppártot. A néppárt volt az, amely a legerkölcsteleenebb eszközöket használta a választásokon, mert a lelkiismeretét terrorizálta. (Ugy van.) Akákkal bizonyítja, hogy Arvamegyében a néppárt milyen óriási terrorizmust fejtett ki, ahol a személy- és vagyonbiztonság is veszélyben forgott. Ezután Rakovszky István és Huszár Károly megválasztásának történetét mondja el és adatokat olvas fel a Rakovszky mandátuma ellen beadott petícióból. Katholikus papi méltóságával nem tartja összeférhetőnek a munkapárti sorokban állni, mert csak ezen az oldalon szolgálhatja igazán a liberális haladás ügyét. Nem ismer különbséget ember és ember, vallás és vallás között. A néppártnak ezzel szemben egészen ellenkezője az álláspontja és senki sem rombolta le a nép hitét annyira, mint éppen a néppárt (Taps a munkapárton. Szónokot számosan üdvözlök.)

Elnök az ülést öt percre felfüggesztette.

A bankhős.

Szünet után Holló Lajos elmondja, hogy a választási eljárást, amelyet a munkapárt követett, kifogásolja. Ezt szó nélkül nem lehet hagyni. Majd a függetlenségi politikát védi és igazolni akarja a bankkérésben elfoglalt álláspontját. Tiltakozik az ellen, mintha a függetlenségi párt a választói jog követelésével a nemzet érdekeit veszélyeztetné. Batthyány felirati javaslatát fogadja el.

Ostffy Lajos nem bizik a többség politikájában s így a javaslatot nem is fogadhatja el.

Elnök a vitát megszakítja és az ülést két óra után berekeszti.

Elmaradó miniszteri kihallgatások.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter e hó 22-étől kezdve további intézkedésig nem tart kihallgatást.

A külügyminiszter szabadságon.

Bécsből táviratozzák: Gróf Aerenthal közös külügyminiszter csütörtökön Marlenbadba utazik, ahol augusztus közepéig marad.

Hagyjon el, menjen el! Miért mond nekem olyanokat, smiket nem érez.

— Érzem, amit mondok. Maga jobb, nemesebb, tisztább mindenkinél, akit eddig csak ismertem. A lelkét szeretem, meg ezt a csodásan tiszta ragyogású kék szemét, melyből mintha csak angyalok üdvözléte integtetne felém.

Vége volt a kétkedésnek; mámorosan kábult aggyal hajolt oda a férfihoz, aki egyik utkanyarodónál hevesen magához ölelte. A leány viszonzia a csókot önkívületben reszkető mámorban s a férfi vadul, hévvel szivta a szüzi csókot. Nem látott most csunya leányt, csak érezte nagy gyönyörrel, hogy leányjakkat csókol, melyeket előtte szerelmes férfi ajak sose érintett.

Mikor azután visszakerültek a terebe s ott rápillantott a leányra, a kielégített szerelmi étvágy jóllakott érzésével, szinte eszmélt érzett, hogy hogy is tudta úgy öszszecsókolni ezt a csunya kis teremest. Ott is hagyta hamarosan. A pillanatnyi mámorának elég volt téve; a bosszúból is elég volt, egy új leányjakk csókjaival megismerkedett: a dolog be van fejezve.

De a lány elindult utána; látta, hogy ki ment a teremből, hát hívta az anyját, hogy menjenek ki ők is sétálni.

A kertben kis befuttatott pavillcnok voltak s az egyikből ismerős, suttagó hangot hall.

Az anyját leültette egy padra s maga,

A korcsmák vasárnapja.

Az Omke és a vármegyei szabályrendeletek.

Ösmeretes, hogy egy-két vármegye szabályrendeletet hozott, amelyben a korcsmák vasárnapi nyitvatartását betiltották. Ez intézkedésekre az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület a következő fölvilágosításokat közli:

Már előző jelentéseinkben ismételten szó volt arról, hogy egyes törvényhatóságok, jogkörükön túllépve, a korcsmák vasárnapi nyitvatartását a fennálló törvénytől eltérően kívánják szabályozni. Két év előtt Pestvármegye próbálkozott meg azzal, hogy az ipartörvény 13. paragrafusában biztosított azon jogot, mely szerint a törvényhatóságok és a rendezett tanácsú városok szabályrendelettel utján a korcsmák, sörházak és pálinkamérések nyitvatartása az éj bizonyos óráin tul eltiltható, úgy értelmezze, hogy az italmérő üzletek vasárnapi nyitvatartása felől is rendelkezhetik.

Arvavármegye 1909 október 14-én megtartott közgyűlésén hozott az italmérő üzletek tekintetében ilyen irányú határozatot. A megye határozata ellen a törvényszabta időn belül az érdekeltek köréből is felebbzesssel éltek, mindazonáltal az ügy kiváló fontossága és elvi jelentősége bennünket szintén arra kötelezett, hogy a belügyminiszternél a kérdésben felszólaljunk és kimerítő előterjesztéssel ajánljuk figyelmébe, hogy Arvavármegye határozata az 1891: XIII. törvényekbe, illetve az annak alapján kibocsátott 1903. évi rendeletbe ütközik. Az 1886-ik XXI. t. c. szerint azonban a törvényhatósági szabályrendeletek sem a törvényvel, sem a kormánynek hatályban levő rendeleteivel nem ellenkezhetnek, ellen esetben érvényre nem emelkedhetnek és megsemmisítendők.

Ugyanilyen alapon kérelmeztük a belügyminiszternél az egyik erdélyi városban máig is érvényben levő 1882. évi szabályrendeletnek hatályon kívül helyezését. Az emittett szabályrendelet szerint a város területén vasárnap és ünnepnapokon az üzletek délelőtt 9 órától délután 4 óráig zárva tartandók és ennek alapján legutóbb sorra büntették az ottani kereskedőket, mert az

mintha tépni akart volna a lugas futózsáiból, odalépett egész közel.

Minden szót hallott. — Cseley beszélt Binfaynéval:

— Csak nem gondold a dolgot komolynak?

— Utánatok mentem, láttam, hogy te megcsókolád azt a csafásgot.

— Elvégre egy csak még nem csók. Es nekünk írónak tanulmányi szempontból is kell néha csókolóznunk. Bizony nem volt valami nagy gyönyörűség, de minden mesterség áldozatokat kíván; az írómesterség ilyen áldozatokat.

— Es ha az a leány most azt hiszi, hogy szereted őt?

— Hát legalább lesz egy boldog álma és szép visszaemlékezése öregségére, sokan úgy sem fogják csókolgatni. Legalább nem hal meg anélkül, hogy ne hallott volna egy pompásan eluttagott szerelmi vallomást.

Csakugyan nem halt meg anélkül. — Csakhogy egy kicsit korán halt meg a vallomás után. Másnapra.

A napokban igen csinos tárcát olvas-tam Tihamér urtól. Arról szól, hogy az életben csak egyet szeretett igazán, egy csunya kis leányt, akinek kék szeméből jó-ság, tisztaság ragyogott ki. A szép szemek örökre lecsukódtak s ő kijár a sírhoz és virágokat hord oda, a tavasz legszebb virágait...

Óvakodjunk a molyoktól!

Férfi- és női városi bundák uti bundák, szönyegek, gallérok, karmantyuk

Közhasznú intézmény.

Végh Gyula

Megóvását bevésott szigorú szolid árak mellett eszközli. Tisztelettel

szücsmester molykár ellen védő biztosító és raktározó intézete. — Fő utoza 42. szám az udvarban. —

VÉGH GYULA.

egyik ünnepnapon az előirt időben nem tartották zárva üzleteiket. Kifejtették, hogy az említett szabályrendelet rendelkezéseinek alkalmazása a törvény ellen gyakorolt jog, miután a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó jogszabályaink a vidéken az üzletek nyitvatartását nem délelőtti 9 óráig, hanem 10 óráig engedik meg, másrészt ünnepnap munkaszünetet, kivéve Szent István napját, a jelenleg érvényben levő szabályaink nem ismernek. Ünnepnapokon az üzletek zárva tartását csakis az 1868. évi 53. t. c. alapján lehet követelni vagyis, hogy bármely vállalkozásnak ünnepén a templom közelében és egyházi körmenet alkalmával azon tereken és utcákon, ahol az ily menet keresztátlonul, mindaz mellőzendő, ami az egyházi szertartást zavarhatná.

Egyesületünk kötelességének fogja ismerni, hogy a jövőben is minden alkalommal erélyesen szálljon szembe bármely hatóságnak olynemű határozatával, amelynek folytán, hatáskörén túllépve, ellentétesen kíván intézkedni olyan kérdésekben, amelyekben érvényben levő törvényeink és az azokhoz kiadott rendeletek útján már intézkedés történt. Megengedjük, hogy ami különösen az italmérő üzletek vasárnapi nyitvatartásának korlátozását illeti, a törvényhatóságokat határozataikról a legjobb szándék vezérli, mégis meggondolandó, hogy egyenesen kaotikus állapotokat teremtenek, ha az intézkedés jogát e kérdésben az egyes önkormányzati testületek a törvény ellenére magukhoz ragadják. Másrészt pedig be sem látható következményei lehetnek annak, ha ballgatóság belenyugodnánk abba, hogy a törvényhatóságok a fennálló törvények és rendeletek ellenére alkossanak és léptessenek életbe szabályrendeleteket.

A hajdunánási erkölcsök

Rákosi Viktor nyilatkozata.

Hajdunánás városa néhány nap óta országos pletyka szárnyára került. Oda jutatta egy fővárosi estilap közleménye, amely Losonczy Ámos dr. vármegyei tiszti főorvos jelentésének a hajdunánási népesedéstről szóló passzusával foglalkozván, pikáns szenzációképpen ismertette a hajdunánási bábák műtődését, megtámadva ezzel kapcsolatban a hatóságokat is. A közleménnyel szemben Rákosi Viktor, a hajdunánási kerület országgyűlési képviselője, a szóban forgó laphoz intézett levelében így nyilatkozik a nánási erkölcsökről:

Mély megdöbbenéssel olvasom, hogy Hajdunánás város erkölcsi feletti micsoda ellentmondást nem tűrő határozottsággal törnek pálcát. Huszonnégy óra alatt ki-nevezték magyar Sodomává!

Ez a jóra való magyar város messze földön ösmertes becsületességéről, józan életéről, (alkoholizmusnak nyoma sincs!), szorgalmáról, tisztaságáról, egészségéről. Ott a birtokviszonyok rendezettek, a munkások kielégítők, kivándorlásnak nyoma sincs, a nép nagy áldozatokkal, a maga erejéből, zugalódás nélkül igen jeles iskolát tart fenn s ezért a kulturális állapottal is nagyon meg lehetünk elégedve.

Ne tessék az ég szerelmére, a drámai hatás, a zolai színészség kedvéért ezt a népet pellengére állítani!

Miről van szó? Ott a kérdés a megyei főorvos jelentésében: egy tömeges bábászszonyi manipulációról, aminő, fájdalom, szakadatlanul folyik mindenütt az országban és hol itt pattan ki, hol ott. Ezt tessék kérielhetetlenül megragadni, vizsgálást, szigorú, könyörtelen büntetést sürgetni. A többi fantázia, mely az így lényegének csak árt. Nánáson, ha valami járvány nem rontja a mérleget, még a népszaporodás is kifogástalan, sőt az utóbbi években örvendtes emelkedés mutatkozik. Hol vagyunk mi az egyik től!

Szóval irtó harc a bűnösöknek, de ne dobják bele ebbe a kosárba a népet. Sőt,

vegyük ki belőle — ha benne van! Ha ebből a ránási fejtejtő magyarból nekünk csak három milliónk volna, semmi baja se volna az országnak.

Rákosi Viktornak eme leveléhez fűzött kommentárban az említett újság közli a hivatalos statisztikai kimutatásokat, melyek szerint az utolsó három esztendő alatt a következő volt a népesség szaporodása:

A 16.000 lakosu Hajdunánáson 639, a 11.000 lakosu Balmazújvároson 870, és a 11.000 lakosu Püspökladányon 720 és feledezi, hogy a bábák tömeges manipulációjához még tömegesebb számban nők is szükségesek.

Mezőgazdasági egyetem.

Mit akarnak az agráriusok?

Az a szerencsétlen tervezet, amelylyel Demeczky Mihály udvari tanácsos még Apponyi megbízása folytán próbálta megoldani az új egyetemek kérdését, újabban a gazdaközöséget is élénken foglalkoztatja. A tervezet, amint a versengő városok közül nem elégitett ki egyet sem, azonképpen az agrárius urak tetszését sem nyerte meg. Mint jelentették, a Demeczky-féle elaborátuma debreceni és a kassai főiskolát olyan osonka egyetemmé öhajítja „fejlesztési”, a melynek egyik fakultása a gazdasági volna. Az agráriusok hivatalos organuma így nyilatkozik erről a tervről:

Noha a kormány nem foglalt egyelőre állást a felmerült javaslatokkal szemben, annyi mégis kétségtelen, hogy az előttünk fekvő emlékirat nem kicsinylendő mozzanatot jelent főiskolai oktatásunk kiépítésének régóta vajudó kérdésében. Annál élénkebben sajnáljuk, hogy a szóban forgó emlékirat a tervbe vett hat főiskola között éppen csak egyről, talán a legfontosabbról, a mezőgazdasági egyetemről feledezett meg s e helyett két akadémiának gazdasági fakultássá való fejlesztésével akarna bennünket kárpótolni.

A tervezet egyéb részleteinek az ország kulturális szükségletéhez és anyagi erejéhez mért megvalósítása ellen semmi szavunk, de a gazdasági egyetem kérdésében — eddig ismételt állásfoglalásainkhoz következetesen — be kell jelentenünk külvilágunknak. Nekünk nem új oklevél gyárak kellenek olyan igényes gazdasági kar nevelésére, amelynek azután nem tudunk száraz kenyeret sem biztosítani a nagy és közpöbirtokoknak mostani szakadatlan szétforgácsozódása mellett.

Hanem igenis olyan valódi egyetemet, a gazdasági tudományok minden ágát és meglévő társintézeteinket felölelő, a tudományos kutatás minden segédesszközével felszerelt intézményt akarunk a magyar tudományos élet centrumában megteremtteni, a mely első sorban a tudományos vizsgálódásnak és gazdasági tanerőnk magas színvonalon álló kiképzésének szolgáljon, emellett pedig módot adjon földbirtokos osztályunk ifjabb nemzedékének arra, hogy idehaza szereshessen a maga társadalmi igényeinek megfelelő olyan egyetemi képzést és esetleg doktori fokozatot is, amely közgazdasági látókörének kiterjesztése mellett megadja a kellő tudást az apai földön való nyereséges gazdálkodáshoz, a modern tudományos kutatás eredményeinek gyakorlati hasznosításához. Nem is szükséges tán az amerikai college-ok fényes példáira és tudományos munkásságuk temérdek gyakorlati eredményére hivatkoznunk annak bizonyosságául, hogy ezzel a mezőgazdasági egyetemmel önmagának adósa az agrárius Magyarország.

mikor tehát főiskoláink szervezetének kiépítése napirendre kerül, első sorban ennek az adósságnak a beváltására gondol-

junk, azután ám hadd jutalmazza nagyobb vidéki városaink nemes versengését is a tervbe vett egyéb főiskolánk fokozatos felállítására.

Az agrárius urak okvetetlenkedését, melylyel az egyetem-problémának amúgy is nagyon összekuszált esomóját még szorosabbra akarják bogozni, igazán nem értjük. Hiszen amilyen igényeket ők a mezőgazdasági egyetemmel szemben támasztanak, azokat mind kielégítik a jelenlegi gazdasági akadémiák is egytől-egyig s ha minden áron gazdaságdoktorokat parancsolnak, hát ezen a bajon is könnyen lehet segíteni. De attól tartunk, hogy amilyen nagy urak Magyarországon az agráriusok, könnyen megszerezhetik maguknak a mezőgazdasági egyetemet s a kormány azt fogja mondani a tudomány-egyetemért versengő városoknak: várjatok még egy pár esztendőig, mindent nem lehet egyszerre, egy egyetemet már csináltunk!

Áruló vérnyomok.

Fényes nappal rabolt egy katona.

Az alkalom szüli a tolvajt. E közmondás igazolódott be ma egy szegény 61-es baka sorsán. Rosenberg Samu gyalogos ez a szerencsétlen katona, akinek sokba fog kerülni az, hogy a pénzvágy ördöge egy pillanatra urrá lett fölötte. — Ma délután ugyanis egy hentesüzlet pénztárából el akart lopni kétszázhatvan koronát, de mielőtt elillanhatott volna, a tulajdonos már megcsípte s most már a katonai fogházban ül.

A délutáni órákban történt, hogy Rosenberg Samu belépett Balogh György Szent Anna utca 47. szám alatt lévő hentesüzletébe, hogy ott vásároljon valamit. Amikor az üzletbe lépett, ott senkit sem talált, mert a tulajdonos az üzlet mellett lévő helyiségben foglalatokodott. Rosenberg látta, hogy a pénztárfiók nyitva van. Hirtelen odalépett a fiókhoz, azt kinyitotta, belemarkolt az ott talált pénzbe s kiakart osonni az üzletből.

Éppen e pillanatban lépett azonban az üzletbe Balogh György, aki látva a nyitott pénzes fiókot s látva, hogy a katona menekülni akar, megragadta Rosenberget. A katona azonban ellenállott Balognak, aki csak nagynehezen tudta Rosenberg kezéből a pénzt kierőszakolni.

Dulakodás közben Balogh betörte az ajtó üvegét, amelynek darabjai kezét véresre vágta. Amikor a hentes látta, hogy a keze vérzik, elengedte Rosenberg Samut, aki erre futva menekült el az üzletből és egyenesen a laktanyába ment.

Itt azonban feltűnt Rosenberg izgatott viselkedése, de különösen az, hogy katonabluzának hátsó részén több véres nyomot láttak. Amikor ugyanis Balogh dulakodás közben megvrezte a kezét s véres ujjai nyomot hagytak Rosenberg bluzán.

Azonnal raportra vitték a most már teljesen megrémült katonát, aki azonban semmiféle felvilágosítást nyújtó feleletet nem adott. Még vallatták, amikor megérkezett Budaházy Jenő rendőrfogalmazó s kereste a Balogh üzletében járt tolvaj katonát.

A nyomozást ott azonnal meg is kezdte a rendőrfogalmazó, de bár kétségtelen volt, hogy Rosenberg követte el a lopást Balognál, a tolvaj katona tagadta, hogy ő lett volna a tettes. A vérnyomokról igyekezett

magyarázatot adni, azonban minden tagadása dacára letartóztatták és a fogházba kísérték, ahonnan már csak bírál elé fog menni, hogy onnan azután ismét valamelyik katonai fogházba kerüljön vissza.

A nyomozást, tekintettel arra, hogy Rosenberg tagad, folytatja a rendőrség.

A politika eseményei.

*

A miniszterelnök, akit ma megkérdezték, hogy mit szól *Andrássy Gyula* gróf nyilatkozatához, ugyancsak megdöbbenés nélkül szólt az egész „nagy” dologról és nem árult el különösebb aggodalmakat, a miatt, hogy *Andrássy* nem lép be a munkapártba.

A miniszterelnök azonban fontosabb és nagyobb jelentőségű nyilatkozatot is tett és pedig a Ház munkaprogramjára vonatkozóan, e nyilatkozat legfontosabb része az a kifejezett remény, hogy a sürgős és elodázhatatlan ügyeket a képviselőház még e hó folyamán elintézi.

A miniszterelnök és *Andrássy*.

Andrássy Gyula gróf tegnapi nyilatkozata, melyben közölte, hogy nem lép be a nemzeti munkapártba, egy csöpp vízet sem zavart a politikai világban. Egy hírlapírő ma e tárgyban beszélgetést folytatott *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnökkel, ki a következőket mondotta:

— Mikor több ízben hozták a hírt, hogy a 67-es pártokivüliek belépnek a munkapártba, én soha sem hittem, hogy *Andrássy Gyula* gróf belép a munkapártba. *Andrássy* olyan válaszfalakot állított fel köze és a munkapárt között, hogy azok ledöntése nélkül nem léphet be a munkapártba. *Andrássy Gyula* gróf nyilatkozatának részleteit nem bírom. A felirati vitát azért tettem elé az indemnitási törvényjavaslat tárgyalásának, mert ez a parlamenti gyakorlat és mert a pártközi konferencián, — mely e tárgyban össze lett hívva — a pártok vezetői nem járultak hozzá az indemnitás előzetes tárgyalásához. Remélem azonban, hogy a felirati vita már hamarosan véget ér — s azután jöhet az indemnitás. Ugy látom, a vita a tegnapi felszólalás folytán egy nappal tovább tart, de ez nem igaz. Elvégre a felirati vita ha tizennégy napig tart, nem mondható hosszúnak. A vita bezárása után felszólalok és azután megyek Ischibe.

A képviselőház munkaprogramja.

A felirati vita végét járja. Holnap, holnapután már a záróbeszédre kerülhet a sor, úgy, hogy e hét végén már az indemnitás tárgyalása is kezdetét veheti. Hosszabb vitára nem igen van kilátás s ha a pártok megbízottain kívül is akadnának szónokok, az indemnitás szombatira akkor is el lesz intézve.

Hétfőn, 25-én kezdődnek az *ujoncjavaslat* tárgyalása. Ez iránt sincs különösebb érdeklődés, úgy, hogy ha egy nap alatt nem is, de két nap alatt ezzel is végez a Ház.

Azután jön a román kereskedelmi szerződés, a kölcsön- és beruházásokról szóló javaslatok, amelyekre szintén egy-egy napot lehet számítani.

A népszámlálásról szóló javaslattal hamar végeznek, úgy, hogy július hó 30-ra már kész lesz a Ház mostani penzumával. Augusztus 1-3-án még formális ülések lesznek, amelyeken a főrendiház üzenetét veszik át s ezek után augusztus 3-4-én kezdetét veszi a hat hétre tervezett szünet.

Mindaz természetesen csak kombináció és a mai politikai viszonyok mérlegelése alapján állítható fel. Ha azonban valami incidens közbejön, a mely a szenvedélyeket felkavarja, megeshetik, hogy maga az in-

demnitás vita tovább eltart, miat a felirati vita tartott.

A korvátok és az indemnitás.

A horvát képviselők nagy része hazautazott. Azok, a kik itt maradtak, tegnap si megbeszélést folytattak és ennek eredményeképp megállapodtak abban, hogy az indemnitásról szóló javaslatot megszávazzák. A törvényjavaslat tárgyalásánál egy szónok szólt fel, a ki egy nyilatkozatban azt az óhajt fejte ki, hogy a függő kérdések békés megoldása remélhetőleg sikerülni fog.

Minisztertanács.

Félhivatalosan jelentik, hogy a kabinet tagjai holnap délután öt órakor *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök elnökele alatt minisztertanácsot tartanak.

Iskolai értesítők.

IV.

A debreczeni izraelita elemi iskolák.

Az idei iskolai értesítők sorában előkelő helyet foglal el a debreczeni izraelita hitközség hat osztályú fiú- és hat osztályú leányiskolájának értesítője, amely egy jól vezetett és magas színvonalon álló népiskola egy évi eredményéről számol be. Az értesítő kiváló gondossággal *Kuthi Zsigmond* igazgató állította össze.

Az év történetével kezdődik meg az értesítő. A szokásos vallásos ünnepek mellett az iskola vezetősége sok gondot fordított a tanulók hazafias érzületének fontartására és növelésére, amit bizonyít az értesítő ama része, amelyben a megtartott hazafias ünnepekről emlékezik meg.

Az iskolát igen nagy számban látogatták a tanulók. A kimutatás szerint beiratkozott 290 fiú és 263 leány, összesen tehát 553 tanuló a rendszer és 36 leány az ismétlődő tanfolyamra. Az 589 tanuló közül 517 tett vizsgát és pedig 478 jó sikerrel és csak 39 tanulót utasítottak ismétlésre. Tehát csupán a vizsgázók nyolc százaléka maradt vissza.

Az értesítő hálásan emlékezik a főügyelő és kormányzati hatóságokról, amelyek az iskolát több ízben megvizsgálták és mindig a legnagyobb megelégedésüknek adtak kifejezést.

Az adminisztratív ügyek ismertetése után megemlékezik az értesítő az országos magyar izraelita tanítóegyesület alföldi körének Debreczenben tartott közgyűléséről, a mely a debreczeni tanítószágnak és különösen a debreczeni izraelita tanítótestületnek újabb dicsőséget szerzett.

Kiváló gondot fordított az iskola vezetősége a természet után való rajzolás meghonosítására és a női kézimunka megkedveltetésére is. A tanítói kar a jótékonyt is nagy mértékben gyakorolta nemcsak egymással szemben, hanem idegen tanítókkal szemben is. E célból segélyző pénztárt is alapítottak, amelynek alapja javára a tanítók és a azülsők délutánja címen sikerült és kedves ünnepélyt rendezett.

A tanítói kar s az igazgató az iskolán kívül is tevékenységet fejteket ki.

A szegény tanulók segélyezéséről is nagy mértékben gondoskodtak. Ruhát 13 fiú és 14 leány kapott, pénzületi segítségben hatan részesültek, könyvjutalmat tizenketten kaptak. E segítségeken kívül december 1-től kezdve egész télen át nyolcvan tanuló kapott három tál ételből álló meleg ételt. Minden jótéteményt az értesítő tételenként sorol föl s az igazgató valamennyi adakozónak hálásan mond köszönetet.

Mint kiűző intézményről számol be az igazgató a nyári szüneti telep létesítéséről, amelyért az iskolavezetőséget valóban dicséret illeti meg. A gyermekek mindennap délelőtt kilenctől tizenkettőig, délután háromtól hétig a nagyerdőben tartózkodtak két tanító felügyelete alatt. A költségvetés, a tanterv és az osztályzatok után még néhány a jövő évre szóló utasítással fejezték be az értesítőt.

Kevés az altiszt.

Segít rajtuk is az ujoncjavaslat.

Tudvalevő dolog, hogy a hadvezetőség a legrövidebb idő alatt be akarja hozni a kétéves szolgálati időt és hogy már most lázas munkálatok folynak a monarchia hadügyminiszteriumában, hogy a nagy reform előkészületeit minél hamarabb elintézzék.

A felemelt ujonclétszámon kívül a legnagyobb baj, hogy a közös hadseregnek és a honvédségnek nincs elég tanult és képzett altisztje. A legsürgősebb tehát megfelelő altiszti állományt szervezni és ezért a hadvezetőség mindenféle előnyvel igyekszik embereket csábítani az altiszti pályára.

Törvény szerint az altiszteknek 12 évi szolgálat után állami alkalmazáshoz van jussuk, most a közös hadügyminiszterium és a honvédelmi miniszterium bizalmas átiratókat küldött az egyes törvényhatóságokhoz, hogy nem volnának-e hajlandók beleegyezni abba, hogy hat évi szolgálat után adjanak foglalkozást volt katonai altiszteknek. A törvényhatóságok egy része hajlandónak mutatkozik erre, de akad olyan is, aki megtagadta.

A hadügyminiszteriumok különben tanulmány tárgyává tették a német- és franciaországi altiszti kiképzést és ezen az alapon akarnak nálunk is szervezkedni. Tehát altisztkiképző iskolákat kell alapítani, meg kell könnyíteni az altisztek házi körülményeit és emberséges fizetést kell adni nekik, akkor nálunk is lesz elegendő jól képzett altiszt.

Az ötszörös gyermekgyilkos postás.

Holnap temetik a kis halottakat.

A fővárosi nyomor véreskezű áldozata, *Molnár József* postás, öt kicsinyének gyilkosa, a rendőrségi rabkórházban fekszik. Ennek a szerencsétlen embernek az alakja óriásivá növekedett. *Molnár József*ben, akinek a budapesti nyomorúság elvette az eszét, látszik meg az egész fővárosi uzsorának, lelkiismeretlen panamista és hozzá nem értő gazdálkodásnak a nyomorultul fizetett munkásságának kétségbeesett bosszulója.

Öt kis gyermekét lekéselte! Sebeivel és gyermekei vérével a körme alatt átszállították a rabkórházba. Ott ápolják most. Az orvosok azt mondják, hogy két hét alatt bizonyára fel fog épülni. Most is előzetes letartóztatásban van, ha pedig felgyógyul, mihamarabb átszállítják az ügyészséghez.

Felesége többször be akart menni hozzá, de az orvosok nem engedték, mert ez az ígalom végzetessé válhatna *Molnár*ra.

Az összes iratokat ma délelőtt átadták a soros vizsgálóbíróknak, a ki már megkezdte a vizsgálatot.

A lemeszárolt kis gyermekek holttestét *Minnich Károly* törvényszéki orvos holnap délelőtt fogja felboncolni. Temetésük is holnap lesz.

A rendőrség ma hallgatta ki *Molnár Józsefet*, a kőbányai családirtót. *Molnár* teljes mértékben fenntartotta tegnapi vallomását, hogy a nyomor készítette *borzalmas tette* elkövetésére. A postaigazgatóság egy év óta ígértett fizetésemelést, mindeközben arra várt és mert nem érkezett meg, ezért gyilkolta le családját.

A rendőrség egyik főfeladatának tekintti a nyomorúság mértékét megállapítani és ezért detektiveket küldött ki, hogy pontosan megállapítsák az összes körülményeket és így tisztában legyenek avval a nyomorúsággal, amelylyel *Molnár* nem tudott megküzdeni, vagy a terheltséggel, mely szintén közrejátszott a rémes gyilkosságnál.

Molnár különben ma főnjárt *Kemény* postaigazgatónál, aki megígérte neki, hogy

gyermekei
gőyképen
Hierc
ldött az e
utalványoz

Cs
a csa

Rég

Érdek

a debreceni

erk. Négy

átadtak a k

A csa

lefejtése

lommel föl

egy másfél

a munkála

és a nagy

koknál mé

A föld

tak a napo

sok, akik a

Néhány lé

csontokat t

négy teljes

esetet előz

s akkor sz

a csontváza

maradvány

mar beszün

nelmi kutat

és leírások

ott, ahol a

XVI. század

bizonyította

A nag

talmas vízte

álló szerzete

mentén teme

ezen lakosai

meg most a

sok szerint a

temető volt

lehetne ott f

hetne végesm

A hirc

vonatkozólag

írások és tér

ronynak csak

ták el vagy

azonban mos

Mint ér

rült leleteket

tárgyává tesz

sérni az ezi

ket is.

— A n

táviratozzák:

lesz auguszt

hogy ünnepe

dik születé n

az ürzsébet f

cegnők szám

udvari ebéde

— Az

A reformá

bizottsága n

tartott, ame

Hatvan-utca

vételét aján

a kórházépí

haladt előre

magáévá tes

gyermekel temetésének költségeire és segélyképen is pénzt fog kapni.
Hieronymi Károly miniszter is érdeklődött az eset iránt és 200 korona segélyt utalványoztatott ki Molnárénak.

Csontvázleletek a csatornaművek ásásánál.

Régi temető az Egyháztéren.

Érdekes leletek bukkantak a napokban a debreceni csatornázásnál dolgozó munkások. Négy ép csontvázat találtak, amelyeket átadtak a kollegiumnak.

A csatornázáshoz szükséges főcsövek lefektetése ugyanis most folyik s ez alkalommal fölbontják az utca kövezetét s mintegy másfél méter mély árkokat ásnak. Ezek a munkálatok folynak most az Egyháztéren és a nagytemplom mellett, ahol a mély árkoknál még ma is dolgoznak a munkások.

A földmunkáknál ásásközben bukkantak a napokban egy csontváza a munkások, akik a csontvázat a földből kiemelték. Néhány lépésnyire az első lelettől újabb csontokat találtak s egy délelőtti folyamán négy teljes csontváz került a felszínre. Az esetet először a rendőrségnek jelentették be s akkor ez a regényes hír terjedt el, hogy a csontvázak valami régi sötét büntény maradványai. A rendőrség azonban csakhamar beszüntette a nyomozást, mert a történelmi kutatások s a régi okiratok, térképek és leírások nyomán kétségtelenné vált, hogy ott, ahol a csontvázakat találták, a XV. és XVI. században temető volt. Különben ezt bizonyította a csontházak fekvése is.

A nagytemplom környékén ugyanis hatalmas vízterület volt, amely a víz közepén álló szerzetesi házat védelmezte. E terület mentén temetkeztek a 15-ik századbeli Debreczen lakosai s e temető nyomait találták meg most a munkások. A történelmi kutatások szerint különben a Fávészker alatt is temető volt és igen sok régi épület alapját lehetne ott feltalálni, ha ott ásásokat lehetne végezni.

A híres vöröstorony eredeti helyére vonatkozólag is adnak fölvilágosítást a régi írárok és térrajzok, amelyek szerint a toronynak csak a föld felett való részét hordták el vagy semmisítették meg az idő, alapja azonban most is meg van.

Mint értesülünk, a most felszínre került leleteket behatóbb történelmi vizsgálat tárgyává teszik és figyelemmel fogják kísérni az ezután napvilágra kerülő leleteket is.

HIREK

— **A nyolcvan éves király.** Ischlből táviratozzák: Az egész királyi család együtt lesz augusztus tizenharmadikán Ischlben, hogy ünnepelje az ősz uralkodót nyolcvanadik születésnapján. Az udvartartás kibővült az Erzsébet-fiadót a fihercegek és főhercegnők számára. A Kurhausban tartják az udvari ebédet.

— **Az egyházi bérpalota ügye.** A református egyház bérház-építési bizottsága ma délután négy órakor ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a Hatvan-utca 3. számú ház és telek megvételét ajánlják a presbiteriumnak. Ezzel a kórházépítés ügye jelentős lépéssel haladt előre, mert ha az egyháztanács magáévá teszi ezt a propositiót, a bér-

palota építésére kiirhatják az új tervpályázatot és pedig most már négyes telekre.

— **A szoboszlói Gönczy szobor leleplezése.** Szeptember hó 9-én tartják meg nagy és fényes ünnepségek között Hajdúszoboszlón a Gönczy szobor leleplezését. Az ünnepségek programja a következő: Dél-élelt tíz órakor a város háza dísztermében díszközgyűlést tartanak. Azután Csurka István emlékbeszédet mond a szobor előtt, a melyet G. Tóth János polgármester vesz át. Ezt követi a szoboszlói és debreceni városi dalosok énekszámja. Az ünnepségen Lampérth Géza költeményt fog szavalni. Este hangverseny lesz. A szobrot a jeles debreceni szobrászművész, Somogyi Sándor készítette, akinek műtermében az öntéshez szolgáló szoborminta már készen áll s legközelebb szállítják fel a fővárosba. A kiváló szépen sikerült szobor a márványtalapzattal együtt három méter magas lesz.

— **Az Ipariskola igazgatója nyugalmában.** Décsi Gedeon, az ipariskola igazgatója nyugalmába vonul. Ez alkalommal azt indítványozza a tanács, hogy Décsi részére 1200 korona kegydíjat szavazzanak meg.

— **A református kántorok és a magyar ének.** Hódmezővásárhelyről táviratozzák: A magyar református énekezők országos egyesülete Hódmezővásárhelyen tartotta évi rendes közgyűlést, amelyen kimondották, hogy kéri az énekeskönyv magyar ritmus szerint való átalakítását és azt, hogy az elkészült próba-énekeskönyvből magyar ritmusú énekeket és zsolnárokat csatoljanak a régi énekeskönyvhöz.

— **Haverdák fogva maradnak.** Miután a Kuria megsemmisítette a szegedi esküdtbírósnak a Haverda-ügyben hozott ítéletét, Haverda Mariska, Vojtha Antal és Jánosy Aladár jelentkeztek a budapesti államrendőrságnél, amely letartóztatta őket. A letartóztatáshoz a vádtanács is hozzájárult, ma pedig — mint budapesti tudósítónk táviratozza — a budapesti királyi ítélőtábla foglalkozott Haverdák felfolyamodásával, melyben szabadonbocsátásukat kéri. — A tábla a felfolyamodást elutasította és így Haverdák továbbra is fogva maradnak.

— **A Gorvay-Buza affér.** Sátoralja-újhegyről táviratozzák: Gorvay Andor és Buza Berna segédei pisztolypárbajt an alapították meg, amelynek főtételei egyszeri golyóváltás s ma csövi pisztolyokkal. A párbajt Kassán vívják meg.

— **Hadseregszállítások a debreceni kereskedelmi kamara területén.** A cs. és kir. Hadsereg szállítási szokvány füzeté megjelent és a debreceni kereskedelmi és iparkamarának megküldetett. Itt az érdekeltek megtekinthetik. Zab, széna, szalma, tűzifa és közén szállítandó a debreceni, zilahyi, jászberényi, nagyvárad honvédezed részére Ajánlati határidő jul. 22., 25. és 27. Széna, szalma, zab, tűzifanyag pályázatra nyitott árlejtést a debreceni közös ezredek részére a temesvári 7-ik hadtest. A fősorolt pályázatok tárgyában bővebb felvilágosítás a debreceni kereskedelmi és igarsamara segédhivatalában nyerhető.

— **Eljegyzés.** Fenyő Mihály, a Fenyő Sándor és Fia cég vez. Debreczen eljegyezte Farkas Berta kisasszonyt Kolozsvárról.

— **Újabb telekajánlat.** Nagy Károly és neje, Kiss Zsuzsanna ma ajánlatot adnak be a város tanácsához, amelyben a konya teleki földjeiket négyzetgölként hat koronáért megvételre kínálják.

— **Temetés pap nélkül.** Baktódöről táviratozzák, hogy Cserdi községben Zsíkó Gábor ottani lakosnak a felesége, akivel „csak” polgári uton volt megegyezve, meghalt. A baktódői plébános hivatkozva arra, hogy azok, akik házasságukat egyháziilag meg nem áldatják, az egyházból ki vannak

közösítve s mint ilyenektől az egyházi temetés: meg kell tagadni, sem maga a halottat nem kísérte ki a temetőbe, sem a kántornak meg nem engedte, hogy a sírnál bucsuztatót mondjon.

— **Az Arany Bika Mulató új programjában** minden este az utolsó bejött feltételek gyönyörűdik. Great and Good és tráliai excentrikusok és The 4 Charles jongleur csoport főkéssége a variété számokban gazdag műsorok, melyben a legtöbb kacagást Aalbach Jacques kiváló komikus pompás kupói keitik. Az előadás 9 órakor kezdődik.

— **Nyilvános köszönet.** Debreczen sz. kir. város adóhivatalának kebelében alakult Keszöri alap Egyesület, mely az alapszabályokban lefektetett céljainak véghezhozásához mértén megfelel: segélyt nyújt s nyújtott is ha körülményei kívánták tagjainak. Ez uton mond háas köszönetet azon nemes szívű adakozóknak, kik az egyesület vagyont gyarapítani igyekeztek. Az egyesület részére újabb a következő adományok érkeztek: Közgazdasági Bank, Horváth János tégelgyáros 20-20 kor. Debreceni Első-takarekpénztár, Bicó Gyula 10-10 kor. Özv. id. Bányai Istvánné 6 kor., Kados László dr. Tadó János, Bálint Sándorné, özv. Szikszay Albertné 5-5 kor., Szabó Mihály, Otó Sándor 2-2 kor. Az egyesület nemes hivatást tölt be s így érdemes a további támogatásra is.

— **A kereskedelmi és iparkamara ösztöndíjai.** Most jött le a határidő a kamara ösztöndíjainak máodik csoportjára, amely csoportba a szakiskolai és tandíjmentességi ösztöndíjak tartoznak. A kamara közös bizottsága a nagyszámú kérvény elbírálása végett még e héten ülést tart és kihirdeti döntését. A szakiskolai ösztöndíjak között külön vannak a debreceni fémipari, a szatmári faipari szakiskola ösztöndíjai s külön az ország egyéb szakiskolai számára érvényesek. A debreceni felső keresk. iskolára két tandíjmentességi ösztöndíj van, egyenkint 200 kor értékkel. Ugyanide a debreceni kereskedelmi Csarnok is hirdet a Kernhoffer József nevét viselő fő-tandíjmentességi 100 kor ösztöndíjra pályázatot. Erre a kérvények a Csarnok elnökségénél nyújtandók be július 25-ig.

— **Baltával leütötte a szüleit.** Lőcéről jelentik: A Lőcse mellett fekvő Nagymajor községben rémes vérengzés történt. Kiczmanyák Demeter, egy ragymajori gazdember legénykorban levő fia már kora reggel beült a község kocsmájába és mulatót kezdett. Sokat ivott, dalt, tárcolt, míg végre estefelé, az egész napot tartott tivornyázásban kifáradva, hazafelé indult. Kezében éles fejsze volt, amellyel az uton mentket megfenyegette, többekbe beléköltött, akik azonban kitértek a részeges legény útjából. Eközben találkozott apjával, aki a fia elébe jött és szemrehányó hangon kérte, hogy menjen haza és aludja ki mámorát. A fia erre szörnyen felindult és ezzel a kiáltással: „Hát részeg vagyok én?” nekirohant az apjának és baltájával szörnyű csapást mért a szerencsétlen emberre, aki véresen összeesett. Mintha mi sem történt volna, tovább haladt a nekidőhöz legény. Már ekkor vérben forgott a szeme és amint Duhaj Györggyel találkozott, minden szó nélkül azt is fejbevágtá az éles fejszével. A vérengzésnek ezalatt híre futott a faluban és Kiczmanyák Demeter édesanyja, meg a halálal vívódó Duhaj György anyja jöttek a legény elébe, aki a két asszonyt sem kímélte, hanem súlyosan megsebesítette őket is. Duhaj György még az est folyamán behalt súlyos sérüléseibe, míg az öreg Kiczmanyákat és a két asszonyt beszállították a lőcsei kórházba, ahol ápolás alá vették a szerencsétleneket, kiknek állapotuk aggasztó. A gyilkos legényt a csendőrség letartóztatta és bekísérték a lőcsei központi kórházba.

— **Agyonlőtt csendőr.** A bánlaki csendőrőrs legénységi konyhájában Pfaff Mihály 28 éves csendőr a nadrágját vesalta. E közben bejött Szeri József csendőr, aki az éjjel szolgálatban volt és a fegyvertisztító hely felé tartott. Pfaff előtt tréfásan „vi-

gyázz állásban" lábhoz eresztett fegyverrel megállt, mire Pfaff inceskedve mondotta: "Ide löj!" Szeri a tréfás felhívásra célba vette társát, elfeledkezve arról, hogy szolgálat után a golyókat még nem vette ki a fegyverből. Abban a pillanatban, amikor Pfaff megjegyezte, hogy: "Ügyelj valahogy agyon ne löj!", a fegyver eldőrdült és a szerencsétlen Pfaff holtan terült el a konyha kövezetén. Tüdejét átjárta a golyó.

Baleset a műhelyben. Ma délelőtt a debreceni máv. gépjavító műhelyben szerencsétlenség történt. Gyórfi Imre 48 éves munkás egy vasdarabban megboltolt, elesett úgy, hogy a jobb lába eltört. A szerencsétlenül járt munkást beszállították a kózkórházba.

Sikkasztó pénzügyminiszteri díjak. Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti sajtó a minap annyira megsajnálta a Vakokat gyámoltató országos egyesület egy sikkasztó alkalmazottját, hogy nem közölte viselt dolgait. Appal Góza 38 éves nő, pénzügyminiszteri díjak, az egyesületnél mint perselybontó volt alkalmazva és ezen működésében 670 koronát sikkasztott. Amikor a sikkasztásra rájöttek, nagy nyomorára hivatkozott és sirva megfogadta, hogy a kárt megtéríti. Az egyesület vezetősége az ígéret után megsajnálta Appalt és nem tett ellene feljelentést, de a szolgálatból elbocsátotta. Appal ezután fizetni akart az egyesületnek, még pedig eredeti módon. Tovább járt perselybontó nyitni és amit azokból kiszedett, azt mint kártérítést elküldte az egyesületnek, sőt meg is tudotta a saját pénzéből. Így egy perselyből 9 korona 31 fillért vett ki, de az egyesületnek 10 koronát küldött el. Az egyesület most már feljelentette, a főkapitányságon megindították az eljárást, de nem tartóztatták le. Appalt vasárnapra idézték meg a rendőrségre, de nem ment el. A kiküldött detektív jelentése szerint a vizsgálat elől megszökött, az egyesület gondnokának pedig levelet írt, amelyben bejelentette öngyilkosságát. A vizsgálóbíró most kiadta Appal ellen az elfogató parancsot.

Az anya halálhíre. Győről jelentik: Raskó István torbélylegénynek beteg volt az édesanyja. Tegnap egy vendéglőben borozgatott és valaki bekiáltott neki, hogy meghalt az édesanyja. Raskó bazarohant és abban a hitben, hogy nem találja többé életben az anyját, ő maga is meg akart halni. Revolverével halántékra lötte magát. A lövés zaját meghallotta az anya, aki megsérült fiát az ágyra fektette. Az az ostoba gazember, aki ennek a kegyetlen tréfának okozója, elmenekült a városból.

A mai nap halottal. A mai nap folyamán a debreceni állami anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették be: Pataki Aranka róm. kath. 4 hónapos, Katona József református 10 éves, Török Sándor református 13 hónapos, Weinberger Mór izraelita 62 éves, Kohári András róm. kath. 1 napos, Tóth Sándor református 1 hónapos, Szabó István róm. katolikus 9 hónapos.

Meghalt a fürdőkádban. Szabadkáról táviratozzák: Miliyev Dása 52 éves ósztapári földbirtokos valami belső bajjal felvettette magát a kórházba. Mielőtt a belgyógyászati osztályon elhelyezték volna, Miliyevet meg akarták fürdetni. Alig ült be a beteg ember a fürdőkádba, agyszélhűdés érte s nyomban holtan zubant végig a kádban. — Minthogy a fürdőkádban alig volt 50-60 centiméter magasságra a víz, lehetetlen, hogy Miliyev belefutott volna a vízbe. Ma délután felboncolják, hogy egész

biztosan megtudják a halál okát és hogy nem kell-e a vizsgálatot megindítani.

Szerencsétlenül járt vasutas. Ma éjjel a debreceni nagy állomáson véres szerencsétlenség történt. Borsi Ferenc 29 éves vasuti fékező két kocsit akart egymáshoz kapcsolni, az egyik lánc elszakadt s oly erővel vágódott Borsihoz, hogy bal mellét egészen behorpasztotta s oldaláról a húst leszakította. Borsi állapota igen súlyos.

Valódi panama kalapok 12 koronától feljebb, szalma kalapok 2 korona 50 fillértől 12 koronáig Frank Testvéreknél Piac- és Szent-Anna sarok.

FŐVÁROSI BAZÁR
Debreczen, Simonffy-utca 1. sz. Bórpalota

Megnyílt
Csillag Arthur

modern papíráruház

➤ könyv-, zenemű- és írószerkedése ◀
a városháza épületében.

Legsúlydabb alapon álló
Elsőrendű új óras
ékszerüzlet és műhely
Sándor Ármin

DEBRECZEN

Piac-u. 41. (Dréher söröcsarnok mellett.)

Prima briliántok! — Precíz órák! — Gazdag választéku ezüst raktár!

Eddig nem létezett olcsó árak!

Órajavitások, ékszer alakítások kiváló gondtal, legolcsóbban.

Közgazdaság.

Debreczeni Első Takarékpénztár. Mérleg. 1910. június 30-án. Vagyon. Ingatlanok értéke 1088277.99, Leszámitolt váltók 14854910.81, Jelzálogos kölcsönök 12109039.73, Lombard előlegek 39618.—, Értékpapírok 5596157.—, Zálogleveleink biztosítéki alapjának értékpapirjai 411600.—, Folyószámla adók 9649217.20, Adósok 29163.14, Építkezés 193633.71, Pézskészlet 40081.43, Összesen 44006698.51.

Teher. Részvénytőke 3000000.—, Tartaléktőke 5440000.—, Záloglevélbiztosítási alap 411600.—, Értékpapírok árkülönbözeti tartalékalapja 278249.28, Ingatlanok értékesítke-nési tartalékalapja 867399.75, Nyugdíjalap 500000.—, Betétek könyveskövek re 19359237.59.

Betétek csekkszámokra 255573.—, Visszleszámitolt váltók 7857963.05, Bankelőlegek 1500000.—, Átruházott kölcsönök 3482188.68, Közművelődési alapítványunk 36231.25, Szeretetházi alapítványunk 10000.—, Forgalomban levő 4 1/2 % os zálogleveleink 883700.—, Követelők 34738.10, Átmeneti tételek egyenlege és adótartalék 207528.41, Nyereség áthozat 40326.53, Nyereség a f. félévben 341962.87, 382289.40, Összesen: 44006698.51.

Üzleti eredmény. 1910. június 30-án. Kiadás. Betéti és csekkszámok kamatok 414938.72, Visszleszámitolási kamat 285088.69, Saját zálogleveleink kamata 13233.49, Szeretetházi alapítványunk kamata 250.—, Tiszti fizetések és lakbér illetmények 46192.—, Nyug- és kegydíjak 5180.04. — Napidíjak 5090.—, A felügyelő bizottság illetménye 1500.—, Adók és illetékek 5400.15, Üzleti költség 9895.33, Adakozás 332.—, Átmeneti tételek és adótartalék 207528.41, Nyereség áthozat 40326.53, Nyereség a f. félévben 341962.87 — 382289.40, Összesen: 1327813.23.

Bevétel. Nyereség áthozat 1909-ről 40326.53, Kamatok váltók után 557078.46, Kamatok jelzálog kölcsönök után 335041.13, Kamatok lombard előlegek után 1767.32, Kamatok folyószámlák után 259860.74, Jutalékok 22688.14, — Értékpapírok jövedelme 92644.45, Ingatlanok jövedelme 17506.98, Leírt követelésekből befolyt 904.45, Összesen: 1327813.23.

Terménytőzsde.

Ech varcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Budapest, 1910. jul. 19.

Készaru 10—15 olcsóbb.

1910. októberi buza	9.46—47
1911. áprilisi buza	—
1910. májusi buza	—
1910. októberi rozs	7.08—09
1910. áprilisi rozs	—
1910. májusi rozs	—
1910. októberi zab	—
1911. májusi tengeri	—
1910. júliusi tengeri	5.70—71
1910. augusztusi tengeri	5.70—71
1910. augusztusi repce	—

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ

BAKTERIUM MENTES természetes ásványvíz, üdítő, gyógyító. Vese- és hólyagbajoknál, a vasmencedecze idült hurutjainál, huygkó- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásúnak bizonyult. — Orvosilag ajánlva. — Főlerakat: fűszer és csamege kereskedésében.

Fried és Löwenheim
Debreczen, Piac-utca 72. — Telefon szám 740

Regény-Csarnok.

Fényes házasság.

(98.) Irta: Vértesi Arnold.

Délután azonban mulni kezdett a nyugalom és izgatottság jeleit lehetett észrevenni Lenkén. Az orvos kororan, aggódva jegyezte meg e jeleket. Nem az nyugtalanította őt, hogy Lenke izgatott, máskor is az szokott lenni, hanem hogy izgatottságát ma szerfölött igyek zik elrejtteni.

Körülbelül egy órával, mielőtt beesteledt volna, elment hazuról. Nem kérdezték.

Csupán leforrázva,

tehát nem meglőzve,

szolgált a

MAGGI kocka

izletes húsleves!

Egyedül valódi a MAGGI névvel és a keresztcsillag védjeggyel!



Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

20 éves hajdon ügyes szakácsné férjhez menni óhajt jó iparos vagy vasutashoz. Levelek a kiadóba „Nem bánja meg” jellegre küldendők.

Drá: a Jancsi csak legyél nyugodt jól vagyunk a napokba meg még levél is csokol k mamád.

Betöltendő.

Nős hivatalosolga (hajdu) felvétetik. Jelentkezni lehet a hivatalos órák alatt a gázgyárban.

Felvételnek molnársegédek és malom munkások K. 2.60-2.80 napibér mellett az Erzsébet malom részvénytársaságnál.

A szállásigba egy rős ember jó fizetésel azonnal felvétetik.

Adás-vétel.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próba bevásárlást eszközöljön. Tisztele tel Kaiser Salamon.

Szalma, Panama és nemez kalapokat legjobban tisztít Békés Lajos kalapos műhelye. Piacz-utca 46., az udvarban.

28 krajczárért fejfel férfi vagy női harisnyát **Bonyás Emil** villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota

Az új részletáruházban a mai naptól fogva nagyon olcsón beszerezheti minden hiteles képes család heti 2 kor, havi 4 korona részletfizetés mellett ruházati szükségletét, nagy választék női és férfi kabátok, öltönyök, vászon, kanavász, szőnyeg, függöny, paplan, ruhaszövetek. Meghívásra háznagyunk rendelést felvenni. **Adler és Schwarz Simonffy-u. 6. tejjacsal szemben**

40 éve fennálló fűszer vegyeskereskedés Hajdu városban házzal együtt más vállalkozás miatt jutányosan eladó. Czim a kiadóban.

Legmagasabb árban veszek petroleumos hordozókat. **Pollák Zsigmond. Telefon 441.**

Halápi állomásnál iskola szomszedságában 33 kat. hold kétharmad részben fekete föld eladó vagy haszonbérbeadó, lakás és 40 nagy jószagnak istállóval. Értekezés **Battyányi-u. 5. szám alatti ügyvédnél.**

Két darab gázkályha megvételre kerestetik. Czim a kiadóba.

Lakás

Kiadó aug. 1-től a Jókai-utca 5. számú ház egész udvar, 7 szoba, konyha, villam világítás, jó vizű kut, alól szuterén.

Egy 5 szobás modern utcai lakás közel a piacshoz, azonnal kiadó. Czim a kiadóban.

Különféle.

Welsz Ferencz épület és mű-butor készítő. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsősorú kivitelben, mérsékelt árban.



Szép csak az lehet, ki **Mauthner** „Lillom-crémjót” használja. — Vételnél **Mauthner** névre ügyeljünk. Kapható **Arany-Angyal** gyógyszerár Debreczen, Piacz- és Szent-Anna-utca sarok

„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Szeplő, májoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. **Símává, lehérré és fűdévé teszi az arcbőrt!** Sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való kréme nem zsiroz, míg az éjjelre való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó” című gyógyszerárában,
DEBRECZEN.

Fölvétel a Bohn-féle

„Szegedi Deák-Otthonba”,
mint internátusba.

Az internátusba fölvételnek a szegedi középiskolák bármelyikébe járó tanuók **vallás és nemzetiségi különbség nélkül**, továbbá azok, kik a felső kereskedelmi, polgári avagy felső ipariskolát óhajtják látogatni. Ellátási díj egész évre 400 korona. Az internátusnak kitűnően berendezett kétemeletes palotája van, ahol a növendékek szakszerű felügyelet alatt állanak.

Minden további felvilágosítást készséggel nyújt a tulajdonos,

Bohn Károly.

Hamburg Salamon

•• bőrönd- és koffergyáros. ••

Készít mindennemű

Utazó bőrönd és koffereket.

Javitásokat elfogad.

Kész kofferek

raktáron kaphatók

•• a legolcsóbb árak mellett. ••

DEBRECZEN, Piacz-u. 47.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyra becsült közönség szives tudomására adni, hogy 4-ik éve fennálló jó hírnevű

Órás és ékszer üzletemet házlebontás miatt

május hó 1-én Piacz-utca 85. szám alól **Hunyadi utca 12. sz. a.** (Várad-utca) helyeztem át.

Egyidejűleg felkérem a n. b. közönséget, hogy jó indulatukkal mint eddig, úgy ezután is velem szembe f. n. tartani sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Gasparik Ádám

művész és ékszerész.

Szolyvai, Polenai és Luhi-Erzsébet

lithion tartalmu természetes égvényes savanyuviz források.

Különleges szer

gyomorhaj és köszvény ellen.

Elsősorú szakképzett vegyelmzése alapján rendkívül gyógyhatásuak **köszvény, ves-, hólyag és a vizeleti szervek bajainál. Cukros huyvár, epekő, a torok és tüdőszervek bajainál és gyomormegbetegedéseknél.** Egészségeseknek kitűnő ízű, igen üdítő ásványi viz bor, cognac vagy citromsavval vegyítve.

➤ Csira és vasmentes. ➤

Kapható mindenütt. Főraktár:

Roth Testvérek

Debreczen, Piacz-u. 11. szám.

Telefon 818.

Telefon 818.

Ha gazdaságos tartós üzembiztos



Benzinmotoros cséplőkészletet olcsó árban kedvező feltételek mellett teljes szavatossággal óhajt, úgy forduljon

Szücs Odön
Budapest, VI. Nagymező-utca 66. szám alatti céghez, mely az ég felszólításra készségesen szolgál árjegyzékkel.



Fazekas Imre
Villanyvilágítási és erőátviteli vállalata
Debreczen, Piacz-u. 77.

Sesztina Lajos vaskereskedése

Piacz-utca 23. sz.

Ajánl:

Kerti-padokat

fecskenőket, „Hydronette” kézi-fecskenőket, különböző

Szőlő-permetezőket.

Nagy raktár

takaréktűzhelyekben,

francia-konyhákban.